

PERHEOHJAAJA VARHAISKASVATUKSEN JA SEURAKUNNAN TUKENA

Paavolan päivähoidon, Hyvinkään seurakunnan ja perheohjaajan yhteistyö

Johanna Lindell

Opinnäytetyö, syksy 2011

Diakonia-ammattikorkeakoulu,

Diak Etelä, Järvenpää

Sosiaalialan koulutusohjelma

Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suun-
tautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) + kirkon nuoriso-
työnohjaajan virkakelpoisuus + lasten-
tarhanopettajan kelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Lindell, Johanna. Paavolan päivähoidon, Hyvinkään seurakunnan ja perheohjaajan yhteistyö. Diak Etelä, Järvenpää, syksy 2011, 38 s., 4 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus + lastentarhanopettajan kelpoisuus.

Toteutin opinnäytetyöni yhteistyössä Hyvinkään kaupungin Paavolan päivähoidon, Hyvinkään seurakunnan ja perheohjaaja Eva Kiurun kanssa. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää näiden kolmen toimijan yhteistyötä sekä perheohjaajan merkitystä päivähoidon henkilökunnalle. Tavoitteena oli myös tuoda esille sosionomien mahdollista tulevaisuuden työkenttää. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisesti eli laadullisesti kyselylomakkeiden ja haastattelujen avulla kevään ja syksyn 2011 aikana. Analysoin tutkimuksesta saadun aineiston sisällönanalyysillä aineistolähtöisesti.

Tutkimus osoitti että perheohjaajan konsultointi ja opastus on antanut kasvattajille rohkeutta toimia hankalissakin tilanteissa sekä auttanut heitä ohjaamaan perheitä oikean avun piiriin. Päivähoidon henkilökunta kaipaa perheohjaajan tukea entistä enemmän arjen keskellä oman työnsä tueksi. Kasvattajien mielestä yksi tärkeimmistä syistä tehdä yhteistyötä perheohjaajan kanssa, liittyi kasvattajien oman työnkuvan ylitykseen ja omaan jaksamiseen. Päivähoidon henkilökunnan mukaan myös vanhemmat ovat olleet helpottuneita saamastaan nopeasta ja vahvasta tuesta.

Seurakunnan lapsi- ja perhetyö koki tekevänsä riittävästi yhteistyötä kaupungin perheohjaajan kanssa, mutta yhteistyötä voitaisiin kehitettävää päivä- ja iltapäiväkerhojen toiminnassa. Tiiviimpi yhteistyö ja tiedon jakaminen mahdollistaisi ennaltaehkäisevän työn onnistumisen ja ongelmatilanteissa oikein toimimisen.

Yhteistyön suurimmiksi haasteiksi koettiin aika- ja resurssipula sekä jatkuvasti muuttuva työkenttä. Tällä hetkellä perheohjaajan työala on liian laaja, eivätkä kasvattajat saa kaipaamaansa tuke tarpeeksi.

Asiasanat: Lastensuojelu, perhetyö, varhainen puuttuminen, kvalitatiivinen tutkimus.

ABSTRACT

Lindell, Johanna. Co-operation between Paavola daycare, the Hyvinkää Parish and the family counselor. 38p,. 4 appendices. Language: Finnish. Järvenpää, Autum 2011. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The purpose of the thesis was to find out what kind of co-operative work Paavola daycare, the Hyvinkää Parish and the family counselor do. The purpose was also to study the family counselor's significance to daycare workers and to find out more about what kind of work the Bachelors of Social Services could do in the future. The research method used in this thesis was qualitative and the material was collected by questionnaires and interviewing. The material was analysed by inductive content analysis.

The results show that daycare workers got more courage to help families and more knowledge to find the right places to get the help to the families. Daycare workers also felt that they would need the family counselor's help and support more in their everyday work. The most important reason to do co-operative work was to help the daycare workers not to get exhausted in their work. According to the daycare personnel the parents have been relieved that they had got help and support quickly.

Workers in the Hyvinkää Parish felt that they worked enough together with the family counselor but maybe they could co-operate more with after-school clubs of the Parish.

The biggest challenges in the co-operative work were the problems with time and resources. The work field is also under a change all the time. Right now the family counselor's work field is too wide and the daycare workers cannot get enough support to their work.

Keywords: Child Welfare, family work, early intervention, qualitative research.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 EHKÄISEVÄ LASTENSUOJELU	6
2.1 Ennalta ehkäisevä perhetyö ja päivähoidon perhetyö	6
2.2 Varhainen tuki	8
3 PAAVOLAN PÄIVÄHOIDON JA PERHEOHJAAJAN YHTEISTYÖ	10
3.1 Perheohjaaja Paavolan päivähoidon	10
3.2 Perheohjaajan työnkuva ja työkokemus	11
4 SEURAKUNNAN PERHETYÖ HYVINKÄÄLLÄ	14
5 TUTKIMUKSEN TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	16
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	17
6.1 Tutkimusympäristö ja aineiston keruu	17
6.2 Aineiston analyysi.....	20
7 KASVATTAJIEN KOKEMUKSIA YHTEISTYÖSTÄ PERHEOHJAAJAN KANSSA	22
7.1 Perheohjaaja ammatillisuuden tukena.....	22
7.2 Perheohjaaja matalan kynnyksen tukitoimena	23
7.3 Perheohjaajien puute kuormittaa kasvattajia	24
7.4 Yhteistyön haasteita	26
7.5 Tutkimustulosten yhteenveto.....	27
8 POHDINTA	29
8.1 Jatkotutkimuksen aiheita	29
8.2 Tutkimuksen luotettavuus.....	30
8.3 Oman ammatillisuuden kehittyminen.....	30
LÄHTEET.....	32
LIITTEET	35

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee Hyvinkään kaupungin perheohjaajan, Hyvinkään Paavolan päivähoidon ja Hyvinkään seurakunnan yhteistyötä sekä sen merkitystä työntekijöille. Työn tavoitteena on antaa esimerkki perheohjaajan ja päivähoidon välisestä yhteistyöstä sekä selvittää miten perheohjaajan työtä tulisi kehittää. Perheohjaaja Eva Kiuru tekee perhetyötä yhteistyössä Hyvinkään kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden, Hyvinkään sosiaalipalveluiden, Hyvinkään seurakunnan sekä monien muiden toimijoiden kanssa. Vastaavanlaista perhetyön muotoa ei löydy muualta Suomesta. Perhetyö on työntekijän ammatillista ja tavoitteellista työskentelyä perheen tukemiseksi erilaisissa elämäntilanteissa ja se muotoutuu tilanteen sekä tekijänsä mukaan (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2007, 10). Päivähoidon perhetyö on melko uusi ennaltaehkäisevä työmuoto, jota toteutetaan osana varhaiskasvatuspalveluja (Järvinen ym. 2007, 40).

Hyvinkäällä perheohjaaja on kaupungin työntekijä, joka kuuluu avohuollon lastensuojelun ja perhetyön tiimiin, eli tekee siis varhaisen tuen perhetyötä. Uudessa lastensuojelulaissa perhetyö on määritelty yhdeksi avohuollon tukitoimeksi johon kohdistuu erilaisia lastensuojelullisia odotuksia, kuten huostaanottojen vähentyminen (Järvinen ym. 2007, 11). Perheen kohdalla varhainen tuki merkitsee yleensä avun saantia ongelmiin niin pian kuin se tuntuu tarpeelliselta. Perhetyön tavoitteena on kehittää perheen omia valmiuksia tulevien pulmatilanteiden varalle. (Häggman-Laitila 2000, 21.) Teoriaosuudessa käsittelen ehkäisevää lastensuojelutyötä, päivähoidon perhetyötä ja varhaista tukea.

2 EHKÄISEVÄ LASTENSUOJELU

Lastensuojelulaki määrittelee vastuun lapsen hyvinvoinnista pykälässä 2 seuraavasti (Finlex, Lastensuojelulaki 13.4.2007/417, 2 §):

Lasten ja perheiden kanssa toimivien viranomaisten on tuettava vanhempia ja huoltajia heidän kasvatustehtävässään ja pyrittävä tarjoamaan perheelle tarpeellista apua riittävän varhain sekä ohjattava lapsi ja perhe tarvittaessa lastensuojelun piiriin.

Lastensuojelun on tuettava vanhempia, huoltajia ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia henkilöitä järjestämällä tarvittavia palveluja ja tukitoimia.

Kunnan tehtävänä on järjestää lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun lisäksi nuorten ja lasten hyvinvointia edistävää, ehkäisevää lastensuojelua. (Sosiaaliportti, Lastensuojelun käsikirja i. a.) Ehkäisevän lastensuojelun määritelmä on kuvattu lastensuojelulaissa seuraavasti (Finlex, Lastensuojelulaki 12.2.2010/88, 3 a §):

Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta. Ehkäisevää lastensuojelua on tuki ja erityinen tuki, jota annetaan esimerkiksi opetuksessa, nuorisotyössä, päivähoidossa, äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollossa.

1.1.2008 voimaan tulleen uuden lastensuojelulain keskeisimpänä tavoitteena voidaan siis nähdä lastensuojelun painopisteen siirtyminen ennaltaehkäisyyn, varhaiseen tukeen ja avohuoltoon. Lastensuojelu käsitetään näin myös kaikkia viranomaisia koskevaksi lasten hyvinvointia edistäväksi toiminnaksi. (Hyvinkään kaupunki 2009, 3.)

2.1 Ennalta ehkäisevä perhetyö ja päivähoidon perhetyö

Perhetyön käsitteelle ei ole selkeää määritelmää, vaikka sitä käytetäänkin paljon. Perhetyö on kontekstisidonnaista, sillä se määräytyy sen mukaan missä,

millaisessa tilanteessa ja mihin tavoitteeseen pyrkien sitä tehdään. Perheen käsite ja perheiden elämäntilanteet ovat moniulotteisia, joten perhetyökään ei voi olla yksinkertaista. (Järvinen ym. 2007, 10–12.) Ennaltaehkäisevän perhetyön perusajatus on olla mukana perheen arjessa ja ennalta ehkäistä lyhytaikaisissa elämän muutostilanteissa esiintyviä riskejä. Perhetyöntekijä voi kohdata perheen lapsia esimerkiksi koulussa tai päiväkodissa sekä tukea perhettä kotikäyntien avulla. (Järvinen ym. 2007, 35.) Kaikessa perhetyössä on tavoitteena tukea perheen omia voimavaroja, jotta perhe pystyisi kohtaamaan mahdolliset kriisit tulevaisuudessa itsenäisesti ja selviämään niistä.

Päivähoidon perhetyö on melko uusi ennaltaehkäisevä työmuoto, jota toteutetaan osana varhaiskasvatuspalveluja (Järvinen ym. 2007, 40). Päivähoidon perhetyön asiakkaiksi ohjaututaan yleensä päivähoidon kautta, kun herää huoli lapsen hyvinvoinnista tai perheen vaikeuksista. Perhetyöntekijä on säännöllisesti tavoitettavissa lapsen hoitopaikan lähellä ja hänen luokseen voi mennä keskustelemaan yksin, yhdessä puolison, lapsen tai päivähoidon työntekijän kanssa. Perhetyöntekijään voi olla yhteydessä kaikissa lapsen hyvinvointiin liittyvissä asioissa, mutta yleensä päivähoidon perhetyössä painottuu kasvatuksellisten asioiden käsittely vanhempien kanssa. Tarvittaessa päivähoidon perhetyössä toimitaan myös yhteistyössä muiden tahojen kanssa. Päivähoidon perhetyö on lapsilähtöistä ja yksilöllistä. (Järvinen ym. 2007, 40–43.) Päivähoidosta on tulossa keskeinen toimintaympäristö varhaiseen puuttumiseen alle kouluikäisille lapsille (Huhtanen 2004, 190). Vanhemmille tehdyn tutkimuksen mukaan päivähoidon perhetyön etuna on matalan kynnyksen periaate. Apua on helpompi hakea, kun perhetyöntekijät ovat ennestään tuttuja ja helpommin tavattavissa päivähoidon yhteydessä. Vanhemmat olivat myös sitä mieltä, että päivähoitohenkilöstön voimavarat eivät riitä perhetyön tekemiseen lastenhoidon ohella. (Koivula 2004, 90.)

2.2 Varhainen tuki

Varhaisella tuella tarkoitetaan lapsen tukemista varhaisvuosina tai mahdollisimman varhain käynnistyviä tukitoimia. Varhaisella tuella pyritään ehkäisemään ongelmia ja ottamaan huomioon lapsen kasvun ja kehityksen riskitekijöitä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006.) Perheen kohdalla varhainen tuki merkitsee yleensä avun saantia ongelmiin niin pian kuin se tuntuu tarpeelliselta. Perhetyön tavoitteena on kehittää perheen omia valmiuksia tulevien pulmatilanteiden varalle. Varhaisen tuen mallin keskeisiä periaatteita ovat asiakaslähtöisyys, perhekeskeisyys ja voimavara- ja ratkaisukeskeinen työote. Varhaisen tuen malli soveltuu parhaiten perhetyöntekijän työhön. Mannerheimin lastensuojeluliiton Lapsiperhe-projektin mukaan perhetyöntekijöitä tarvitaan nykyistä enemmän tukemaan perheitä, jotka eivät vielä kuulu lastensuojelutyön piiriin, eivätkä saa riittävästi tukea neuvoloista. Perheille voidaan tarjota kunnissa kokonaisvaltaista tukea sovittamalla yhteen terveydenhuollon, sosiaalitoimen, seurakuntien ja järjestöjen osaamista. (Häggman-Laitila 2000, 21 ja 188.) Hyvinkään kaupungin varhaiskasvatuksessa työskentelee perheohjaaja, joka tekee työtä varhaisen tuen viitekehyksessä tarjoten tukea ja apua ensisijaisesti varhaiskasvatuspalveluissa olevien lasten perheille. (Hyvinkään kaupunki 2009, 10.)

Asiakaslähtöisyydellä tarkoitetaan asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden kuulemistä sekä heidän tukemistaan päätösten teossa. On tärkeää että asiakas kokee itse kykenevänsä päätösten tekoon ja sitä kautta ymmärtää oman tilanteensa paremmin. Asiakas ymmärtää näin mahdolliset ongelmat ja niihin vaikuttavat ratkaisut ja on motivoituneempi työskentelemään asioita muuttaakseen. Asiakaslähtöisyys on myös asiakkaan kunnioittamista sekä tämän tunteiden ymmärtämistä. Kunnioituksen merkitys voimavarana korostuu sen mukaan kuinka vähän asiakas saa kunnioitusta osakseen omassa sosiaalisessa ympäristössään. (Järvinen ym. 2007, 18.)

Paunonen ja Vehviläinen-Julkunen toteavat, että hoitotyössä perhettä voidaan tarkastella yksittäisen perheen jäsenen kautta, jolloin perheenjäsen on yksilönä hoitotyön asiakkaana ja perhe on hänen tukenaan. Perhettä voidaan myös käsitellä kokonaisuutena, jolloin se on hoitotyön keskeinen mielenkiinnon kohde. (Rantala 2002, 35–36.) Perhe kuitenkin itse määrittelee millainen heidän per-

heensä on, keitä siihen kuuluu ja ketkä ovat mukana mahdollisessa perhetyöhön liittyvässä työskentelyssä. Perhetyö rakentuu asiakasperheen kokemusten ja arvomaailman ympärille, joten perhetyöntekijän on tutustuttava perheen arkeen sekä jokaisen perheenjäsenen tapaan ajatella ja toimia. Perhekeskeisyyden periaatteen mukaan perhe on kokonaisuutena oman elämänsä asiantuntija ja jokainen perheen jäsen on yksilöllinen. Perhe muodostuu jäsenten välisistä suhteista, mutta myös jäsenten ulkopuoliset verkostot heijastuvat perheenjäsenten keskinäisiin suhteisiin. (Järvinen ym. 2007, 24–25.) Lapsilähtöisessä perhetyössä korostuvat lapsen näkökulman huomioiminen ja lapsen kanssa työskentely. Tilanteissa pohditaan, miten ne vaikuttavat lapsen kehitykseen ja sisäisiin mielikuviin ihmisistä sekä heidän välisistä suhteistaan. (Järvinen ym. 2007, 28.)

Voimavara- ja ratkaisukeskeinen työote keskittyy siihen, mitä asiakkaat tekevät oikein. Lähtökohtana on, että ei ole mahdollista tietää mistä ongelmat johtuvat. Ratkaisukeskeisessä työotteessa voidaan käydä keskustellen läpi jaksoja ja elämäntilanteita, jolloin ongelmia on esiintynyt vähemmän. Tavoitteena on myös keskittyä tulevien tavoitteiden ja onnistumisien selvittämiseen. Ratkaisukeskeisessä työskentelyssä toiminnan lähtökohdiksi hyväksytään asiakkaan omat toimintatavat ja ongelmamallit. (Lyyra. 2007, 24–25.)

3 PAAVOLAN PÄIVÄHOIDON JA PERHEOHJAAJAN YHTEISTYÖ

Paavolan päivähoidon kuuluvat Jussilankadun päiväkoti ja Paavolan päiväkoti, jotka sijaitsevat Hyvinkäällä Sveitsin ulkoilualueiden ja liikuntapaikkojen läheisyydessä. Jussilankadun päiväkodissa on kaksi sisarusryhmää sekä esikoulu-ryhmä ja Paavolan päiväkodissa on viisi ryhmää, joista yhdessä toimii 4-8 v. pienten lasten koulu. Paavolan päiväkodissa työntekijöitä on 20, lapsia noin 85 ja työtä tehdään moniammatillisissa tiimeissä. (Hyvinkään kaupunki i.a.) Perheohjaajan toimipiste on Jussilankadun päiväkoti ja hänen toiminnallinen alueensa on Paavolan alueen varhaiskasvatus. (Hyvinkään kaupunki 2009, 10.)

3.1 Perheohjaaja Paavolan päivähoidon

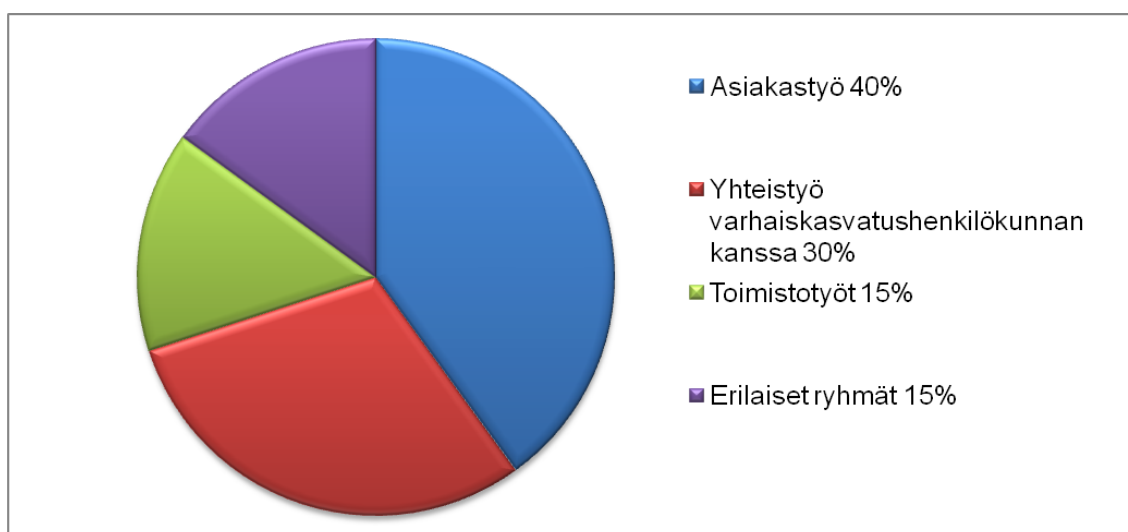
Vuonna 1998 Paavolan päivähoidon johtaja Soili Kohtamäki pohti silloisen työyhteisönsä kanssa keinoja, joilla voisi tukea lasta ja perhettä paremmin. Vanhempien lisääntyvä voimattomuus vastata vanhemmuuden tuomiin haasteisiin, näkyi jo silloin selkeästi, mutta lasten lisääntyvä oireilu kiinnitti lopulta kasvattajien huomion. Soili Kohtamäki päätti lähteä koordinaattoriksi Hyvinkäältä läänin järjestämään verkostokoulutukseen, johon myös muutama hänen työyhteisönsä jäsen osallistui. Koulutuksen päätteeksi vuonna 2000 käynnistettiin ”Vanhemmuuden tukiprojekti” niminen kehittämishanke, joka päättyi vuonna 2003. Hankkeen aikana Soili Kohtamäki esitteli perusturvalautakunnalle mallin, jossa esitettiin palkattavaksi oma perhetyöntekijä juuri ennaltaehkäisevään työhön. Tätä kautta Paavolan päivähoidon sai siis ensimmäisen päivähoidon perhetyöntekijän, joka kuitenkin aloitti työskentelyn vasta kesällä 2002. Siihen saakka Soili Kohtamäki hoiti itse vastaavia tehtäviä, oman johtamistyönsä ohella. (Soili Kohtamäki, henkilökohtainen tiedonanto 30.3.2011.)

Soili Kohtamäki kertoo saaneensa alkuperäisen idean oman perheohjaajan toimesta tuttavaltaan, joka toimi Helsingissä alueellisena perhetyöntekijänä päivähoidossa. Tästä on muokattu oma malli silloiseen Jussinlinnan päivähoidon ja

sen jälkeen koko Paavolan päivähoidon eli Paavolan päiväkotiin ja Jussilankadun päiväkotiin. Hankkeen aikana kokeiltiin erilaisia toimintamalleja; Vanhempien ryhmiä, henkilökunnan konsultaatioita ja vanhemman harjoittelua päiväkodissa. Kaikki nämä toimintamallit ovat käytössä edelleen. (Soili Kohtamäki, henkilökohtainen tiedonanto 30.3.2011.)

3.2 Perheohjaajan työnkuva ja työkokemus

Perhetyöntekijä tai perheohjaaja on ammattinimike, mutta perhetyö on myös lähestymistapa ja työmenetelmä. Perhetyö voi näyttäytyä hyvin erilaisena sosiaalisuudessa, päivähoidossa tai seurakuntien ja järjestöjen toteuttamana. Perhetyössä voi toimia vaikka psykiatrinen erikoissairaanhoitaja tai päivähoidon työntekijä omien asiakasperheidensä kanssa. (Järvinen ym. 2007, 10.) Hyvinkäällä varhaiskasvatuksen perheohjaaja työskentelee varhaisen tuen viitekehyksessä tarjoten tukea ja apua ensisijaisesti varhaiskasvatuspalveluissa olevien lasten perheille. Työ sisältää tapaamisia sekä päiväkodissa että asiakkaiden kotona. Varhaiskasvatuksen perheohjaaja ohjaa lisäksi keväisin ja syksyisin vanhemmuutta tukevia ryhmiä. Uutena työmuotona on syksyllä 2009 käynnistynyt kaikkia päiväkoteja koskeva henkilökunnan konsultointi. (Hyvinkään kaupunki 2009, 10)

KUVIO 1: Perheohjaajan työaika Paavolan päivähoidossa

Paavolan päivähoidossa toimii perheohjaaja Eva Kiuru, joka on Hyvinkään kaupungin työntekijä ja kuuluu avohuollon lastensuojelun ja perhetyön tiimiin, eli tekee siis varhaisen tuen perhetyötä. Uudessa lastensuojelulaissa perhetyö on määritelty yhdeksi avohuollon tukitoimeksi johon kohdistuu erilaisia lastensuojelullisia odotuksia, kuten esimerkiksi huostaanottojen vähentyminen (Järvinen ym. 2007, 11).

Päivähoidon perhetyössä on hyvä olla laaja-alainen näkemys ja kokemus päivähoidon ja lastensuojelun kentästä, sekä niiden rajapinnoilla tapahtuvasta työstä. Itselleni on ollut hyötyä monipuolisesta työkokemuksestani lasten, nuorten ja perheiden parissa, Eva Kiuru toteaa haastattelussaan.

Eva Kiuru on työskennellyt Hyvinkäällä perheohjaajan tehtävissä syksystä 2005 alkaen. Hän on koulutukseltaan sosionomi ja lastentarhanopettaja. Lisäksi hän on suorittanut erikoistumisopinnot perheen ja vanhemmuuden tukemisesta, sekä kriisityöstä. Eva Kiuru on suorittanut myös sosiaalityön ja kasvatustieteen opintoja sekä Huolen puheeksiottaja- kouluttajan koulutuksen. Hänen työkokemuksensa on alkanut leikkipuistotoiminnasta ja jatkunut opiskelun kautta lastentarhanopettajan työtehtäviin. Eva Kiurun omien lasten ollessa pieniä, hän on toiminut perhepäivähoitajana. Vähitellen hän kiinnostui lastensuojelutyön tukiperhetoiminnasta ja perheeseen muutti myös sijaislapsi. Sijais-vanhemmuuden myötä kiinnostus lastensuojelutyöhön lisääntyi ja Eva Kiuru opiskeli sosionomiksi. Opiskelutovereidensa kanssa hän on ollut mukana perustamassa lastensuojelulaitosta, jonka esimiestehtävissä ehti toimia kaksi vuotta. Tämän jälkeen hän on toiminut lastentarhanopettajan tehtävissä sekä lastensuojelun perhetyöntekijänä, josta on siirtynyt tekemään Päivähoidon perheohjaajan sijaisuutta, johon hänet on sittemmin vakinaistettu. (Eva Kiuru, henkilökohtainen tiedonanto 4.4.2011) Eva Kiurun kehittyminen sosionomista perheohjaajaksi on ollut usean vuoden prosessi. Työtä tehdään paljon persoonalla ja siksi Kiurun omat mielenkiinnon kohteet ja kokemukset vaikuttavat paljon myös työmuodon kehitykseen. Työntekijän oma motivaatio kouluttautua ja oppia uutta mahdollistavat ammattitaidon kehityksen. Ammattitaito määritellään yksilölliseksi valmiudeksi tai päte-

vyydeksi toimia ammatissa ja se kehittyy vähitellen. Ammatillinen kasvu käsitetään persoonaan liittyvänä prosessina, joka alkaa ammatin valinnalla ja jatkuu koulutuksessa sekä edelleen työelämässä. Ammatilliseen kasvuun vaikuttavat myös työympäristö ja omat elämäkokemukset. (Järvinen ym. 2007, 182.)

4 SEURAKUNNAN PERHETYÖ HYVINKÄÄLLÄ

Hyvinkään seurakunnan perhetyön tarkoituksena on tukea lapsiperheitä sekä vanhempien parisuhdetta arjen keskellä. Vanhempien suhteen laatu vaikuttaa voimakkaasti lasten hyvinvointiin. Hyvinkään seurakunta järjestää myös perheneuvontaa perheasiain neuvottelukeskuksessa. Perheneuvonta on tarkoitettu lähinnä aikuisille, jotka kaipaavat apua ja tukea ihmissuhteeseensa tai erilaisista elämän kriiseistä selviämiseen. Seurakunnan järjestämä lapsityö taas pyrkii opettamaan lapsille kristillisiä arvoja, toimien kasvatuskumppanuudessa yhdessä vanhempien kanssa. (Hyvinkään seurakunta i.a.) Lapsityö on nimikkeenä hiukan harhaan johtava, sillä yhä enemmän on kyse laaja-alaisesta perhetyöstä, jossa seurakunnan huolenpito ja lapsityöntekijöiden tuki eivät kohdistu vain lapseen, vaan koko perheeseen (Heinonen, Luodeslampi & Salmensaari 2004, 114).

Perhetyön haasteet ovat vahvistaneet moniammatillista yhteistyötä seurakunnan työyhteisössä, sekä yhteistyötä yhteiskunnan muiden toimijoiden kanssa. Perhelähtöisessä seurakuntatyössä tuetaan ja kuunnellaan vanhempia, rakennetaan luottamusta, jaetaan ilot ja surut, annetaan asiantuntijan neuvoja sekä ohjataan tarvittaessa erityisasiantuntijalle. (Heinonen, Luodeslampi & Salmensaari 2004, 114-115.) Hyvinkään seurakunnassa työskentelevän vastaavan lapsityönohjaajan työnkuvaan kuuluvat pyhäkoulutyö, avoimien perhekerhojen toiminta, yhteistyö kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa eli seurakuntahetkien, kirkkotilaisuuksien ja retkien järjestäminen. Lisäksi yhteistyö kaupungin perhetyöntekijöiden ja neuvolahenkilöstön kanssa toteutuu kaupungin perhekeskuksessa järjestetyn ohjelman kautta, isäryhmiä ja neuvolan perhevalmennuksen isien iltoja järjestettäessä. Vastaavan lapsityönohjaajan tehtävänä on myös toimia tarvittaessa johtavan lapsityönohjaajan sijaisena sekä järjestää sururyhmä toimintaa. (Hyvinkään seurakunnan vastaava lapsityönohjaaja, henkilökohtainen tiedonanto 24.3.2011)

Perheen kanssa tehtävässä työssä on tarkoitus luoda uskoa ja luottamusta elämässä selviämiseen ja se voi edellyttää yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Seurakunnilla on omanlaistaan osaamista ja voimavaroja, jotka taas täydentävät yhteistyökumppanien osaamista ja toimintaa. Haasteena perheiden kanssa tehtävässä työssä on perheiden syvempi ymmärtäminen ja sitä kautta luovuuden käyttäminen perhetyön menetelmien kehittämisessä. (Jääskeläinen 2006, 105–114.) Hyvinkään seurakunnan perhe- ja lapsityö on alun perin alkanut tehdä yhteistyötä Eva Kiurun kanssa kaupungin perhekeskuksen yhteistyöryhmän kautta. Yhteistyö on palvellut seurakuntaa hyvin sillä tieto on lisääntynyt ja avun saanti helpottunut, kun osattu kysyä oikealta henkilöltä apua. Yhteydet perheisiin ja lapsiin saadaan myös suoremmin perheohjaajan kautta, koska hän toimii kentällä liikkuen, toisin kuten taas seurakunnan perheneuvoja, jonka toiminta kohdistuu enemmän parisuhde neuvontaan. Seurakunnan perheneuvonta tapahtuu perheneuvonnan tiloissa, johon pääsee vain ajanvarauksella ja johon jonot ovat pitkiä.

Kaupungin perheohjaajan kanssa koko perhe tulee kohdatuksi ja yhteys perheisiin syntyy lasten kautta, seurakunnan lastenohjaaja kertoo.

5 TUTKIMUKSEN TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää perheohjaajan kanssa tehtävän yhteistyötä Paavolan päivähoidon henkilökunnalle ja Hyvinkään seurakunnan lapsi- ja perhetyölle, sekä sen vaikutusta heidän ammatillisuuteensa. Tavoitteena on myös antaa mahdollisesti esimerkki yhteistyön mahdollisuuksista muille päiväkodeille ja myös muille kaupungeille, joissa vastaavan kaltaiselle työmuodolle olisi tarvetta. Työssä tuodaan esille myös perheohjaajan työn kehittämistarpeita. Samalla työ esittelee sosionomin laaja-alaista osaamista ja mahdollista tulevaa työnkuvaa. Työn keskeisimpiä tutkimuskysymyksiä ovat:

1. Millainen merkitys perheohjaajan kanssa tehtävällä yhteistyöllä on Paavolan päivähoidon henkilökunnalle ja Hyvinkään seurakunnan lapsi- ja perhetyölle?
2. Miten perheohjaajan kanssa tehtävää yhteistyötä tulisi kehittää Paavolan päivähoidon ja Hyvinkään seurakunnan lapsi- ja perhetyön näkökulmasta?

Ensimmäisellä kysymyksellä haluan tuoda esille päivähoidon henkilökunnan ja seurakunnan lapsi- ja perhetyön kokemuksia ja mielipiteitä yhteistyöstä, jotta yhteistyön tarpeet ja merkitys ammatillisuudelle selviäisivät. Päivähoidon henkilökunta työskentelee päivittäin lapsen lisäksi myös perheen kanssa, joten heillä on melko hyvä käsitys tuen tarpeesta jota perheet kaipaavat. Tätä kautta selviää myös kaipaako henkilökunta enemmän ohjausta omaan toimintaansa vai suoraa puuttumista perheen ongelmiin perheohjaajalta.

Toisella kysymyksellä haluan tarkentaa mikä yhteistyössä on hyvää ja miten sitä haluttaisiin kehittää. Näkökulma on jälleen työntekijöiden kannalta, sillä heidän näkemyksensä ruohonjuuritason perustuksesta antaa arvokasta tietoa perheiden ja lasten hyvinvoinnista, sekä ajankohtaisista ongelmista. Perheohjaajan, seurakunnan lapsi- ja perhetyön sekä päivähoidon henkilökunnan välisen yhteistyön kautta pyritään vaikuttamaan suurempaa joukkoon ihmisiä ja samalla edesauttamaan myös henkilökunnan työhyvinvointia ja jaksamista.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Opinnäytetyön ideoinnin aloitin keväällä 2010 suorittaessani viimeistä harjoitteluani Paavolan päivähoidossa Hyvinkäällä. Tein yhteistyötä perheohjaaja Eva Kiurun kanssa ja harjoitteluani ohjaavan opettajan innostamana lähdin työstämään ideaa opinnäytetyöstäni. Esitettyäni ideapaperin seminaarissa huomasin, että aihetta tulisi rajata selkeämmin ja pohdin mikä aiheessa kiinnostaa minua eniten. Tutkimussuunnitelman esitin marraskuussa 2010, jonka jälkeen sovin tapaamisen Paavolan päivähoidossa työskentelevän varajohtajan Hanna-Mari Erosen ja perheohjaaja Eva Kiurun kanssa. Sovimme tutkimuksen toteutuksesta ja aikataulusta. Tämän jälkeen hain tutkimusluvan Hyvinkään kaupungin varhaiskasvatuspalveluilta, Hyvinkään seurakunnan lapsi- ja perhetyöltä sekä Hyvinkään sosiaalipalveluilta.

6.1 Tutkimusympäristö ja aineiston keruu

Toteutin tutkimukseni haastattelemalla Hyvinkäällä Paavolan päivähoidossa työskenteleviä tiimejä kyselylomakkeella (Liite 1), joka sisälsi avoimia kysymyksiä perheohjaajan kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Lisäksi annoin kyselylomakkeen Hyvinkään seurakunnan lapsi- ja perhetyönohjaajalle (Liite 4), Paavolan päivähoidon johtaja Soili Kohtamäelle (Liite 3), sekä perheohjaaja Eva Kiurulle (Liite 2). Muotoilin kaikille erikseen oman kyselylomakkeen, joka sisälsi avoimia kysymyksiä. Eva Kiurua haastattelin myös kasvotusten tarkentavien kysymysten avulla. Kyselylomakkeen avulla toteutettu haastattelu sopii, kun halutaan kerätä faktatietoa ja tutkijalla on käsitys siitä, millaista tietoa haastateltavat voivat antaa (Kapanen 2010). Haasteena kyselytutkimuksessa on kysymysten muotoilu ja se että kysymykset saattavat heijastaa enemmän tutkijan kuin haastateltavien maailmaa. Toisaalta kyselylomakkeeseen vastaamiseen kuluu yleensä melko lyhyt aika, joten se on helppo toteuttaa eikä tutkija vaikuta vastauksiin läsnäolollaan samoin kuin haastattelussa. (Kapanen 2010.) Keskustel-

tuani Paavolan päivähoidon varajohtajan Hanna-Mari Erosen ja perheohjaaja Eva Kiurun kanssa tulin siihen tulokseen, että kyselylomakehaastattelu olisi helpoin toteuttaa kiireisessä ja hektisessä työyhteisössä, jossa tilanteet muuttuvat päivittäin. Varajohtaja Hanna-Mari Eronen lupautui toimimaan yhdyshenkilönäni ja huolehtimaan siitä, että tiimit saisivat tiedon opinnäytetyöni tarkoituksesta ja pääsisivät vastaamaan kyselyyn.

Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä sopii kun halutaan tutkia tapahtumaa, jotakin ilmiötä tai pyritään ymmärtämään tiettyä toimintaa. Laadullisen aineiston avulla voidaan siis tutkia esimerkiksi ihmisten näkökulmia ja kokemuksia liittyen johonkin tiettyyn ilmiöön. Tällöin on myös tärkeää että henkilöillä, joilta tietoa kerätään, on omakohtaisia kokemuksia tutkittavasta ilmiöstä tai he tietävät asiasta muuten mahdollisimman paljon. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85.) Kvalitatiivisessa tutkimusmenetelmässä keskeiset tutkimusmenetelmät eli tutkimustekniikat ovat havainnointi, tekstianalyysi, haastattelu ja litterointi (Metsämuuronen 2008, 10-14). Tutkimuksessani tärkeimmiksi tutkimustekniikoiksi nousivat haastattelu kyselylomakkeen avulla ja litterointi eli puhtaaksikirjoitus. Litterointi kvalitatiivisessa tutkimuksessa merkitsee yleensä tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden puheen tai kirjoituksen organisoinnin ymmärtämistä (Metsämuuronen 2008, 14).

Suunnittelin kyselylomakkeita miettien tutkimuskysymyksiä ja sitä, millaista tietoa vastaajat voisivat antaa työhöni. Muotoilin kysymykset päivähoidon työntekijöille pohtien niitä anonymiteetin näkökulmasta ja erilaisten kokemusten, kuten eri-ikäisten lasten kanssa työskentelyn kautta. Kävimme läpi päivähoidon henkilökunnalle osoitettua kyselyä varajohtaja Hanna-Mari Erosen kanssa ja otin huomioon häneltä saamani palautteen ja korjasin kyselyä. Kysely myös esitettiin muutamalla henkilöllä joilla on työkokemusta päivähoidosta sekä tiimi-työskentelystä. Hanna-Mari Erosen avustuksella opinnäytetyöstäni ja siihen liittyvästä kyselylomakkeesta kerrottiin päivähoidon tiimeille ja he antoivat kirjallisen suostumuksensa kyselyyn vastaamiseen. Lopullisen kyselyn lähetin sähköpostitse Hanna-Mari Eroselle, joka välitti sen päivähoidon tiimeille. Kysely toteutettiin helmikuun 2011 aikana ja jaettiin kahdeksalle eri tiimille. Tiimit saivat muutaman viikon aikaa vastata joko sähköpostitse tai kirjallisesti. Sähköpostiini

sain kolme vastausta ja loput neljä kävin hakemassa päiväkodilta paperiversiona.

Kyselyyn vastasi yhteensä seitsemän tiimiä, jotka työskentelevät eri-ikäisten, 0-8-vuotiaiden, lasten kanssa. Kyselyyn vastanneista yksitoista oli lastentarhanopettajia, kymmenen lastenhoitajia ja kaksi henkilökohtaisia avustajia. Lisäksi kyselyyn vastasi luokanopettaja, perhepäivähoitaja, ryhmäavustaja, erityislastentarhanopettaja ja työharjoittelija. Yhteensä kyselyyn vastasi siis kaksikymmentäkahdeksan tiimeissä työskentelevää henkilöä. Päivähoidon henkilökunnan anonymiteettiä suojatakseni työssä ei mainita tiimien tai niissä työskentelevien henkilöiden nimiä.

Keskustelin alustavasti Paavolan päivähoidon johtajan kanssa perheohjaajan työn merkityksestä sekä yhteistyön kehittämisestä. Kyselylomakkeen avulla haastattelin päivähoidon johtajaa tarkemmin yhteistyön synnystä sekä yhteistyön merkityksestä työntekijöiden hyvinvoinnille. Kysyin myös johtajan näkemystä siitä, millainen tarve perheohjaajan työlle on tarjontaan nähden.

Perheohjaaja vastasi ensin antamaani kyselylomakkeeseen, jonka jälkeen haastattelin häntä kasvotusten tarkentavien kysymysten avulla. Kyselylomakkeen tarkoituksena oli selvittää perheohjaajan koulutustaustaa sekä hänen kokemuksiaan yhteistyöstä ja sen kehittämisestä. Lisäksi halusin haastattelussa tietää tarkemmin perheohjaajan työnkuvasta ja seurakunnan lapsi- ja perhetyön kanssa tehtävästä yhteistyöstä sekä sen haasteista.

Hyvinkään seurakunnan lapsityönohjaajaa haastattelin alustavasti puhelimesta ja sitten kyselylomakkeella, jonka lähetin hänelle sähköpostitse. Kyselylomakkeessa halusin tarkentaa yhteistyön lähtökohtia sekä yhteistyön merkitystä työntekijöille ja yhteistyön kehittämistarpeita. Halusin myös tietää kokiko lapsityönohjaaja yhteistyöllä olevan merkitystä hänen ammatillisuudelleen.

6.2 Aineiston analyysi

Laadullisen aineiston perusanalyysimenetelmä on sisällön analyysi, jossa aineisto ensin litteroidaan. Tämän jälkeen aineisto järjestetään sellaiseen muotoon, että siitä tehdyt johtopäätökset voidaan erottaa yksittäisistä henkilöistä ja mielipiteistä siirtämällä ne teoreettiselle ja yleiselle käsitteelliselle tasolle. (Metsämuuronen 2008, 48; Tuomi & Sarajärvi 2009, 91-92.) Aineistoa käsiteltäessä täytyy pitää tutkimustehtävä tiukasti mielessä, jotta aineistosta saadaan rajattua oikeat aiheet ja kaikki muut mielenkiintoiset asiat on siirrettävä seuraavaan tutkimukseen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92).

Tässä tutkimuksessa käytetään aineistolähtöistä analyysiä, joka jaetaan kolmeen eri vaiheeseen. Aluksi aineisto redusoidaan, eli pelkistetään eli siitä jätetään pois kaikki tutkimukselle epäolennainen ja keskitytään tutkimustehtävälle olennaisiin ilmauksiin. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi alleviivaamalla kirjoitusta aineistosta niitä ilmauksia, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 107–109.) Luin ensin lävitse päivähoiton tiimien vastaukset useaan kertaan, jonka jälkeen poimin aineistosta usein toistuvia teemoja. Nimesin seitsemän vastannutta tiimiä A, B, C, D, E, F JA G, jotta pystyin seuraamaan eri tiimien vastauksia ja eroavaisuuksia. Tämän jälkeen kävin lävitse perheohjaajan, seurakunnan lapsi- ja perhetyön sekä päivähoiton johtajan vastauksia ja tutkin toistuiko näissä vastauksissa mahdollisesti samoja teemoja.

Toisessa vaiheessa aineistoa ryhmitellään etsien samankaltaisuuksia tai eroja kuvaavia käsitteitä, jonka jälkeen ne yhdistetään luokaksi ja nimetään sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Näistä luokista muodostetaan taas yläluokkia yhdistämällä samantapaista sisältöä omaavia alaluokkia. Yläluokat nimetään niin että ne kuvaavat alaluokista koostuvaa informaatiota. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 110.) Alleviivasin aineistosta toistuvia termejä sekä aiheita, jotka lopulta kokosin yhdistävien ja sisältöä kuvaavien otsikoiden alle.

Viimeinen vaihe eli abstrahointi tarkoittaa tutkimuksen kannalta olennaisen tiedon erottamista ja tämän valikoidun tiedon perusteella muodostetaan teoreetti-

sia käsitteitä ja johtopäätöksiä. Sisällönanalyysi perustuu tulkintaan ja päättelyyn, jossa empiirisen aineiston avulla pyritään tutkittavasta ilmiöstä saamaan lopulta käsitteellisempi näkemys. Empiirinen aineisto liitetään siis teoreettisiin käsitteisiin. Tutkimuksen tuloksista esitetään aineistosta muodostettu malli eli käsitejärjestelmä, käsitteet tai aineistoa kuvaavat teemat. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 111–113.) Olennaisen tiedon erottamiseksi muusta aineistosta, palasin jälleen tutkimuskysymyksiini ja nostin esille aihepiirejä, jotka mielestäni vastasivat kysymyksiini. Keskeisimmiksi aiheiksi nousivat perheohjaaja ammatillisuuden tukena ja matalan kynnyksen tukitoimena. Perheohjaajien puute ja kasvatustajien kuormittuminen, sekä yhteistyön haasteet olivat myös toistuvia aiheita.

7 KASVATTAJIEN KOKEMUKSIA YHTEISTYÖSTÄ PERHEOHJAAJAN KANSSA

Kyselyn tulokset on jaettu päivähoidon tiimien, päiväkodin johtajan, seurakunnan lapsityönohjaajan sekä perheohjaajan kyselylomakkeissa usein toistuviin aiheisiin ja sitä kautta teemoihin. Käytän päivähoidon tiimeistä nimiä A, B, C, D, E, F ja G.

7.1 Perheohjaaja ammatillisuuden tukena

Kaikkien tiimien vastauksista kävi ilmi että perheohjaajan konsultointi ja opastus on antanut kasvattajille rohkeutta toimia hankalissakin tilanteissa sekä auttanut heitä ohjaamaan perheitä oikean avun piiriin. Kasvattajien mielestä huolen puheeksi ottaminen on ollut helpompaa, arkipäivää, se ei ole tuntunut enää niin vaikealta. Yhteistyö on myös kasvattanut ammatillisuutta tiedon lisääntyessä ja auttanut jakamaan kasvattajien kokemaa vastuuta lapsen, ja sitä kautta perheen hyvinvoinnista.

Perinteisen päivähoidon näkökulma on laajentunut, asioita ei ”taivastella”, vaan ymmärretään erilaisten tilanteiden vaikutus perheen arkeen ja toimintaan. (tiimi A)

Yhteistyön kautta olemme saaneet tukea omaan ammatillisuuteen ja perheohjaajan kautta väylät yhteistyötahoihin toimivat hyvin, ovat helposti ”auki”. (tiimi C)

Päivähoidon henkilöstö voi tukea vanhempia kasvatuskysymyksissä käyttäen omaa tietoa ja taitoaan, keskustellen ja toimimalla itse esimerkkinä. Toisinaan keskusteluissa tulee esille myös perheen ihmissuhde- ja muita ongelmia. Vanhempien tukemiseen voi joskus riittää empaattinen kuuntelu tai tarkoituksenmukaisesti palveluihin ohjaaminen. Usein päivähoidon henkilökunta kokee kuitenkin riittämättömyyttä perheen ongelmia kohdatessaan varsinkin jos tilanteet toistuvat ja pitkittyvät. (Heinämäki 2004, 50.)

Haastavat tilanteet on purettu perheohjaajan tuella. Konsultaatioapu on aina puhelun päässä. (tiimi E)

Tilastojen mukaan tavallisissa päivähoidon lapsiryhmissä on yhä useammin tukea tarvitsevia lapsia ja sen vuoksi henkilöstön erityiskasvatuksellisen perusosaamisen vahvistaminen, on koko työyhteisöä hyödyttävää. (Heinämäki 2004, 58.)

7.2 Perheohjaaja matalan kynnyksen tukitoimena

Kasvattajien kokemusten ja päiväkodin johtajan mukaan perheet, jotka ovat olleet mukana tekemässä yhteistyötä perheohjaajan kanssa, ovat pääosin antaneet positiivista palautetta. Vanhemmat ovat olleet helpottuneita saamastaan nopeasta ja vahvasta tuesta. Vastauksista nousi esille matalan kynnyksen merkitys apua haettaessa sekä vertaistuellisen toiminnan tärkeys esimerkiksi perheohjaajan järjestämien keskusteluiltojen kautta.

Useimmiten perheet ovat kokeneet saavansa apua, koska tuki on niin matalan tason toimintaa ja konkreettista. (tiimi B)

Perheohjaaja ollut helposti lähestyttävä tutussa ympäristössä. (tiimi F)

Välillä palaute on myös tuonut esille vanhempien hyvin erilaisen suhtautumisen perheohjaan kanssa tehtävään yhteistyöhön. Muutama vanhempi on ilmaissut olevansa huolissaan yhteistyöstä ja sen onnistumisesta.

Osa perheistä on tuntunut jäävän lähes riippuvaiseksi perheohjaajasta, ja ovat tarvinneet häntä läheisenään. Joku yksittäinen vanhempi on ajatellut yhteistyön olevan heidän itsemääräämistään rajoittavaa. (tiimi B)

Eräs perhe on kertonut yhteistyöstä olleen apua, mutta kemia perheohjaajan kanssa ei ole "natsannut". Perhe pääsi kuitenkin alkuun ja perheohjaaja ohjasi eteenpäin toisen henkilön luokse. "Ei voi rahassa mitata apua mitä on saatu" oli perheeltä tullut palaute. (Tiimi E)

Maija Koivula on tutkinut vanhempien kokemuksia perhetyöstä Kasvuturve-projektin kautta. Tutkimuksen perusteella haastateltavat vanhemmat pitivät päivähoidon perhetyön hyvänä puolena tuen nopeaa saatavuutta. Päivähoidon

perhetyön etuna oli myös matalampi kynnys lähteä hakemaan apua. Vanhemmat olivat myös sitä mieltä että päivähoitohenkilöstön aika ja voimavarat eivät voi riittää perhetyön tekemiseen oman perustehtävän eli lastenhoidon ohella. Perhetyötä päiväkodissa pidettiin matalan kynnyksen tukimuotona, sillä siellä on helppo puhua monenlaisista asioista. (Koivula 2004, 90)

Matalan tason tukitoimi herättää perheen pohtimaan perheen tilanteen vaikutusta lapseen, ennen kuin vaikeudet kasvavat ja kasaantuvat niin, että on aiheellista tehdä esim. lastensuojeluilmoitus. (tiimi B)

7.3 Perheohjaajien puute kuormittaa kasvattajia

Kasvattajien mielestä yksi tärkeimmistä syistä tehdä yhteistyötä perheohjaajan kanssa liittyi kasvattajien oman työnkuvan ylitykseen ja omaan jaksamiseen. Kasvattajat kantavat huolta perheiden hyvinvoinnista ja jaksamisesta, mutta lastenhoidon ohella kokevat todella raskaaksi ryhtyä selvittämään perheen mahdollisia ongelmia. Vaikka kasvattajilla olisi halua auttaa, aikapula, muut työtehtävät ja ammattitaidon puute tekevät siitä vaikeaa. Työyhteisön ja työntekijöiden hyvinvointi päiväkodeissa vaikuttaa työtehtävien sujumiseen sekä toimintaan ja tätä kautta myös hoidettavien lasten hyvinvointiin (Veikkola & Keskinen 1997, 32).

Yhteistyö on tarpeellista sillä verkostojen hoito veisi kohtuuttoman ajan kasvattajien työajasta. Myös vanhempien henk.koht. pulmat esim, parisuhdepulmat eivät kuulu kasvattajien työnkuvaan meidän mielestämme. Työn rajaaminen onnistuu näin paremmin, kun tietää, ettei perhe joudu aivan tyhjään päälle. (tiimi A)

Hanna-Kaisa Veikkola on tutkinut stressin hallintaa päiväkotien työyhteisöissä (1997) ja tutkimuksen mukaan stressaantuneissa päiväkodeissa koettiin useammin erilaisia ristiriitoja. Ristiriitoja aiheuttivat rajalliset voimavarat, riittämättömät tiedot ja tehtävien jaon tai vastuun epäselvyys. (Veikkola & Keskinen 1997, 46).

Yhteistyöstä on ehdottomasti hyötyä. Saamme keskittyä perustyöhömme. Auttaa jaksamisessa, kun huolta on jakamassa ammatti-

lainen ja ottaa asiat hoitaakseen, Me saamme keskittyä lasten kasvuun ja kehitykseen. (tiimi E)

Päiväkodin johtajan mielestä yhteistyö perheohjaajan kanssa vaikuttaa oleellisesti henkilökunnan hyvinvointiin:

Henkilökunta jaksaa tehdä paremmin perustyötään, kun heillä on joku, jonka luo ohjata intensiivisempää tukea tarvitsevat perheet. Myös erilaisten verkostopalaverien järjestäminen on perheohjaajamme päävastuulla, silloin kun perhe on myös hänen asiakkaansa. Isojen palaverien järjestely vie nimittäin joskus paljon aikaa. Joskus on myös paikallaan vaan kertoa huolensa toiselle ja näin se puolittuu, tai miettiä yhdessä erilaisia ratkaisuja.

Kasvattajilta kysyttiin myös yhteistyön kehittämisestä ja vastauksista kävi ilmi että perheohjaajan työnkuva on laajentunut niin paljon, että kasvattajat kokevat jäävänsä yhä enemmän sen ulkopuolelle. Alun perin perheohjaaja on ollut kokonaan päiväkodin käytettävissä, mutta nyt häntä kaivataan enemmän asiakkuuksien hoidossa ja muilla yhteistyötahoilla. Kasvattajat kaipaavat häntä enemmän mukaan päiväkodin arkeen.

Useassa talossa tulisi olla oma perheohjaaja. Nyt perheohjaajaa jaetaan paljon, eikä henkilökunta tapaa häntä kovin usein. Jos hän olisi paljon paikalla, voisi askarruttavia asioita ottaa puheeksi heti niiden ilmettyä. Samoin perheiden tilanteen päivittäminen koko tiimille olisi helpompaa, jos hän olisi tiimien kokouksissa läsnä useammin, kuin n. kerran vuodessa. (tiimi B)

Toiminta on huippua. AIKAPULA! Perheohjaaja on ylityöllistetty eli toivoisimme enemmän aikaa läsnäoloon, esim. tavattavana vanhemmille yhtenä iltapäivänä viikossa talossamme. (tiimi E)

Seurakunnan lapsi- ja perhetyö koki tekevänsä riittävästi yhteistyötä kaupungin perheohjaajan kanssa muuten, mutta päivä- ja iltapäiväkerhojen toiminnan kautta voitaisiin olla yhteydessä enemmän ja jakaa tietoa, sekä mahdollisissa ongelmatilanteissa toimia näin paremmin toisia tukien.

7.4 Yhteistyön haasteita

Tutkimuksen perusteella perheohjaajan kanssa tehtävässä yhteistyössä on enemmän hyviä puolia kuin haittapuolia, mutta haasteitakin nousi esiin kyselylomakkeissa sekä haastatteluissa. Päiväkodin johtajan mielestä perheohjaajan työ vaikuttaa merkittävästi hänen työhönsä ja päiväkodin arkeen:

Toki se vaikuttaa että on yksi yhteistyökumppani enemmän. Niin kuin aina yhteistyökumppaneista on sekä ”hyötyä”, että ”haittaa”. Haitalla tarkoitan tässä ainoastaan sitä aikaa, joka menee yhteisiä asioita kehitellessä. Mikään systeemi ei toimi, ellei ole yhteistä aikaa keskustella ja arvioida toimintaa. Hyötyä on tietenkin yksi ammattilainen enemmän porukassa, jonka kanssa voimme työkuormaa jakaa. Ellei perheohjaajaa olisi, olisin itse enemmän kiinni perheiden tilanteissa. Ja kun tuo aikapula tuntuu olevan kroonista, olen tosi iloinen perheohjaajastamme. Siis hyötyä on toki enemmän kuin haittaa. (Soili Kohtamäki, henkilökohtainen tiedonanto 30.3.2011)

Perheohjaajan työnkuvan laajentuminen ja useat eri yhteistyötahot luovat haasteita päivähoidon perhetyön jatkumiselle ja kasvattajien tukemiselle. Eva kiurun työajasta noin 40 prosenttia kuluu asiakastyöhön, 30 prosenttia varhaiskasvatushenkilökunnan kanssa, 15 prosenttia toimistotöihin ja loput 15 prosenttia erilaisten ryhmien vetämiseen tai niihin osallistumiseen. Asiakastyöhön kuuluu perheiden kanssa tehtävää työtä, eli asiakas tapaamisia sekä verkostotyötä, eli perheen ohjaamista oikean avun piiriin. Varhaiskasvatushenkilökunnan kanssa tehtävään työhön kuuluu perhetyön tiimeihin osallistuminen, työiltoja ja konsultointia. Toimistotyöhön kuuluu toiminnan suunnittelua ja sen kirjaamista. Ryhmien vetäminen koskee seurakunnan kanssa tehtävää yhteistyötä, vanhempainiltoja, teemailtoja, avoimia ryhmiä sekä ennalta valittujen ryhmien kanssa toimimista. Ryhmä toimintaa järjestetään sekä lapsille että aikuisille. Tämän lisäksi perheohjaajalle tulisi järjestää vielä aikaa työnohjaukselle, jotta hän pysyisi vastaamaan alati muuttuvaan työkenttäänsä.

Olen joutunut rajaamaan pois todella paljon vanhempainiltoja ja henkilökunnan työiltoja, mihin minua on pyydetty puhumaan toivottuista aiheista. Aika ei vain yksinkertaisesti riitä kaikkeen. (Eva Kiuru, henkilökohtainen tiedonanto 28.3.2011)

Perheohjaajamme siirtyminen sosiaalitoimen alaisuuteen toi myös hänelle paljon ” muita menoja”, jotka ovat poissa täällä oloajasta. Mielestäni parempi vaihtoehto olisi ollut hänen toimensa säilyminen varhaiskasvatuksen puolella. Näin hänen työnkuvansa ”muokkaaminen” ym. olisi ollut enemmän meidän yhdessä sovittavissa. Nyt hänen oma hallintokunta ymmärrettävästi haluaa enemmän hänen palvelujaan. Onneksi toimi on kuitenkin ns. korvamerkitty Paavolan alueen perhetyöhön. (Soili Kohtamäki, henkilökohtainen tiedonanto 30.3.2011)

7.5 Tutkimustulosten yhteenveto

Tutkimuksen aineistosta nousi esille edellisissä kappaleissa mainittuja teemoja, jotka kertovat perheohjaajan merkityksestä päivähoidon työyhteisölle sekä seurakunnan lapsi- ja perhetyölle. Teemoja ovat perheohjaaja ammatillisuuden tukena, perheohjaaja matalan kynnyksen tukitoimena, perheohjaajien puute kuormittaa kasvattajia ja yhteistyön haasteita.

Aineistosta nousi selvästi esille kasvattajien kaipaama tuki ja rohkaisu omassa työssään. Kasvattajat kertoivat haluavansa keskittyä omaan työnkuvaansa eli lasten päivittäiseen hoitamiseen, ilman että kokisivat jättävänsä perheet ongelmiansa kanssa yksin. Perheiden tukeminen ja sitä kautta lasten hyvinvointiin vaikuttaminen on kasvattajille tärkeä asia. Perheohjaajan apu on helpottanut vaikeidenkin asioiden kohtaamista ja perheiden oikeaan suuntaan ohjaamista myös Hyvinkään seurakunnan lapsi- ja perhetyössä. Kasvattajat toivat esille myös perheiden hyviä kokemuksia perheohjaajan kanssa työskentelystä, sekä siitä kuinka helppoa ja nopeaa oli saada apua päivähoidon kautta niin pieniin, kuin suurempiinkin ongelmiin. Kasvattajien mielestä perheohjaajan työskentely päivähoidossa on matalan kynnyksen toimintaa ja auttaa ehkäisemään perheiden ongelmien kasaantumista, mikä saattaa ehkäistä tulevaisuudessa huostaanottojen määrää.

Perheohjaajien vähäisyys ja työmäärä ovat ristiriidassa keskenään, ainakin Hyvinkään kokoisessa kaupungissa. Aineistosta kävi selkeästi ilmi, että yhteistyötä perheohjaajien kanssa kaivattaisiin enemmän niin Paavolan päivähoidossa kuin kaupungin muissakin päiväkodeissa sekä seurakunnassa. Perheohjaajien lisääminen myös kouluihin olisi tuen jatkumisen kannalta tarpeellista. Yhteistyön suurimmiksi haasteiksi koettiin aika- ja resurssipula sekä jatkuvasti muuttuva työkenttä. Tällä hetkellä perheohjaajan työala on liian laaja, eivätkä kasvattajat saa kaipaamaansa tukea tarpeeksi. Asiantuntijoiden, kuten perheohjaajan ja kasvattajien työnohjaukseen pitäisi myös panostaa.

8 POHDINTA

Tutkimuksen aikana heräsi paljon erilaisia ajatuksia siitä, kuinka perheohjaajan työtä voisi kehittää ja viedä eteenpäin. Minkälaisia vaatimuksia tulevaisuuden kiristynvä työtahti ja yksilöllisyyden korostus tuovat perhetyönohjaajille ja perhetöiden verkostoille? Mitä olen saanut opinnäytetyö prosessista omaan tulevaan työhöni?

8.1 Jatkotutkimuksen aiheita

Perheohjaajan toiminta ja tarve Hyvinkäätä pienemmissä kunnissa olisi tärkeää selvittää. Perheohjaajien tai sosionomien työskentely kouluissa olisi myös mielenkiintoinen tutkimusaihe. Rautiainen (2005) kertoo Stadian koordinoiman Koulua ja elämää varten –hankkeen työllistäneen sosionomin koulussa. Tutkimuksen mukaan sosionomien soveltamalle sosiaalipedagogiselle työlle oli tarvetta etenkin sellaisissa kouluissa, jossa oppilailla oli runsaasti huolenaiheita. Opettajien mielestä sosionomin toiminta tuki opetusta ja olisi hyvä jos olisi olemassa työntekijä, joka voisi tarvittaessa ottaa huomioon oppilaat, jotka haluavat purkaa tunteita. Opettajat voisivat keskittyä tällöin muun luokan opettamiseen. (Pesonen 2006, 85–86.)

Jatkotutkimuksena voitaisiin selvittää perheohjaajan työn vaikutusta asiakasperheisiin, sekä heidän mielipiteitään työn kehittämisestä Hyvinkään kaupungissa. Muiden kaupunkien tarvetta vastaavalle työmuodolle tulisi myös tutkia, jotta saataisiin mahdollisimman laaja näkökulma työn mahdollisista hyödyistä ja haasteista. Perheohjaajan toiminta ja tarve varsinkin Hyvinkäätä pienemmissä kunnissa olisi mielenkiintoista tietää. Perheohjaajan työtä seuraten, voitaisiin tehdä tutkimusta sen vaikutuksista lastensuojelun muihin työmuotoihin tai sosiaalitoimen työmuotoihin pidemmällä aika välillä. Perheohjaajan koulutusta ja jatkokoulutusta, sekä sosionomien pätevyyttä eri tehtäviin olisi myös hyvä selvittää tulevaisuuden työmarkkinoiden kannalta.

8.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimusta voidaan pitää luotettavana sillä siihen on haastateltu alan ammattilaisia ja ruohonjuuritasolla muutoksia kokevia työntekijöitä. Toisaalta tiimihaastatteluissa on se vaara, että kaikki tiimin jäsenet eivät välttämättä ole saaneet ääntänsä kuuluviin tai eivät ole uskaltaneet esittää eriävää mielipidettä. Kyselylomakkeiden avulla on kerätty tietoa tietyn alueen päivähoidon ja seurakunnan toiminnasta, joten sitä ei välttämättä voi yleistää valtakunnallisesti. Suomessa ei ole samanlaista työmuotoa muualla, ainakaan samassa mittakaavassa ja työn tarkoituksena onkin toimia esimerkkinä yhteistyön mahdollisuuksista.

Tutkimus aineistosta ei voida tunnistaa päivähoidon yksittäisiä kasvattajia, sillä työ on tehty anonymiteettiä pohtien. Perheohjaajan ja päivähoidon asiakkaiden henkilöllisyys ei myöskään käy ilmi työntekijöiden haastatteluissa eikä kyselylomakkeista. Perheohjaaja sekä päivähoidon johtaja ja varajohtaja ovat suostuneet oman nimensä julkaisuun. Aineistosta käy myös ilmi eri tahojen mielipiteitä ja kokemuksia perheohjaajasta ja hänen työnkuvastaan, joten näkemys on monipuolinen eikä suosi ketään työntekijöitä.

8.3 Oman ammatillisuuden kehittyminen

Aloittaessani tutkimuksen tekemisen, koin omaavani hyvät perustiedot varhaiskasvatuksesta sekä sen monimuotoisuudesta. Perekdyttyäni paremmin perheohjaajan työskentelyyn ja teoriaan, huomasin kuinka vajavaisia tietoni olivat. Työskenneltyäni useissa päiväkodeissa ja työyhteisöissä, olen huomannut oppivani jatkuvasti uutta tietoa ja taitoa vanhempien ja lasten kohtaamisesta. Kasvattajan työhön kuuluu mielestäni nykypäivänä paljon muutakin kuin lasten opettaminen ja perustarpeista huolehtiminen. Lastentarhanopettajan on osattava kohdata erilaiset perheet ja niiden ongelmat päivittäin, kuitenkin keskittyen lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseen. Lisäksi on pidettävä huolta omasta hyvinvoinnistaan, jotta suoriutuu tehtävistään hyvin ja osaa myös nauttia työ-

tään. Oma ammatillinen kasvuni on vasta alussa ja se muotoutuu työkokemusten ja kohtaamieni ihmisten kautta vielä paljon.

Opiskelun ja harjoittelujeni kautta olen saanut hyvät lähtökohdat niin nuorisotyöhön, kuin myös lasten ja perheiden parissa tehtävään työhön. Opinnäytetyöprosessini on opettanut minulle asioihin paneutumisen ja keskittymisen tärkeyden, sekä ulkopuolisen tuen merkityksen. Olen työskennellyt melko itsenäisesti ja huomannut pääseväni parempiin tuloksiin, kun olen saanut ohjausta työhöni. Toivon työstäni olevan hyötyä myös työyhteisöille, joiden kanssa olen työskennellyt. Itse koen saaneeni laajan näkemyksen perhetyöstä ja olen oivaltanut sen miksi olen itse suuntautunut tälle alalle. Perheen arvostaminen, lapsuuden varjeleminen ja lasten kasvun tukeminen ovat elintärkeitä lähtökohtia terveelle ja onnelliselle elämälle.

LÄHTEET

Heinonen, Leena; Luodeslampi, Juha & Salmensaari, Leena (toim.) 2004. Lapsityön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.

Heinämäki, Liisa 2004. Erityinen tuki varhaiskasvatuksessa. Erityispäivähoito – lapsen mahdollisuus. Oppaita 58. Helsinki: Stakes.

Huhtanen, Kristiina 2004. Varhainen puuttuminen - ennalta ehkäisevää ja korjaavaa toimintaa yhteiskunnan eri tasoilla. Teoksessa Soili Keskinen ja Heli Virjonen (toim.) Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 188–206.

Hyvinkään kaupunki i.a. Kasvatus ja opetus. Varhaiskasvatuspalvelut. Kunnallinen päivähoito. Kunnalliset päiväkodit. Paavolan päivähoito. Viitattu 10.9.2011. <http://www.hyvinkaa.fi/Opetus-ja-koulutus/Varhaiskasvatuspalvelut/Kunnallinen-paivahoito/Paivakoti/Paavolan-paivahoito/>

Hyvinkään kaupunki 2009. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma v. 2010-2013. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila Hyvinkäällä. Perhetyö. Viitattu 15.4.2010. http://www.hyvinkaa.fi/Tiedostot/Opetus/Opetuksen%20tietopankki/Lasten_ja_nuorten_hyvinvointisuunnitelma.pdf

Hyvinkään seurakunnan vastaava lapsityönohjaaja 2011. Hyvinkää. Sähköpostiviesti 24.3. Vastaanottaja Johanna Lindell. Tuloste tekijän hallussa.

Hyvinkään seurakunta i. a. Seurakuntatyö. Perhetyö. Viitattu 10.9.2011. http://www.hyvinkaaseurakunta.fi/toiminta_ja_palvelut/seurakuntatyo/perhetyo

Järvinen Ritva, Lankinen Aila, Taajamo Terhi, Veistilä Minna ja Virolainen Anja 2007. Perheen parhaaksi, perhetyön arkea. Helsinki: Edita.

Jääskeläinen, Ilkka 2006. Osallisuus hyvän elämän mahdollistajana. Lapset, nuoret ja perheet seurakuntien tekemässä työssä. Teoksessa Jari Helminen (toim.) Elämä koettelee, tuki kannattelee. Sosiaali- ja terveysalan työ monimuotoisissa perhesuhteissa. Juva: PS-kustannus, 91–116.

Kapanen, Heidi 2010. Haastattelu tutkimusmenetelmänä. Metodiopetus. Järvenpää 10.3.2010.

Kiuru, Eva 2011. Perheohjaaja, Paavolan päivähoito, Hyvinkää. Henkilökohtainen tiedonanto 4.4.

Kohtamäki, Soili 2011. Päiväkodin johtaja. Paavolan päivähoito. Hyvinkää. Henkilökohtainen tiedonanto 30.3.

Koivula, Maija 2004. Vanhempien kokemuksia perhetyöstä päiväkodissa. Teoksessa Soili Keskinen ja Heli Virjonen (toim.) Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 73–102.

Lastensuojelulaki. Viitattu 28.9.2011

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Lyyra, Virpi 2004. Vanhemmuutta vahvistavia keskusteluja päivähoidossa - perheterapeuttisia näkökulmia kasvatuskumppanuuteen. Voimavara-keskeinen keskustelu. Teoksessa Soili Keskinen ja Heli Virjonen (toim.) Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 106–123.

- Pesonen, Aino-Elina 2006. Kouluyhteisön hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä. Yhteistyötä lasten, nuorten ja perheiden kanssa. Teoksessa Jari Helminen (toim.) Elämä koettelee, tuki kannattelee. Sosiaali- ja terveysalan työ monimuotoisissa perhesuhteissa. Juva: PS-kustannus, 91–116.
- Rantala, Anja 2002. Perhekeskeisyys - Puhetta vai todellisuutta? Työntekijöiden käsitykset yhteistyöstä erityistä tukea tarvitsevan lapsen perheen kanssa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Sosiaaliportti i.a. Lastensuojelun käsikirja. Työprosessi. Ehkäisevä lastensuojelu. Viitattu 10.10.2010 <http://www.sosiaaliportti.fi/fiFI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/ehkaisevatyo/>
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2006. Varhaisen tuen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa. Viitattu 18.11.2011 http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/_julkaisu/1084832
- Tuomi J. & Sarajärvi A. 2009. 5. painos. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Varhaisen tuen malli 2000. Teoksessa Arja Häggman-Laitila, Leena Ruskomaa ja Katri-Ina Euramaa (toim.) Varhaista tukea lapsiperheille. Kokeimuksia Lapsiperhe-projektin perhetyöstä. Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Raha-automaattiyhdistys, 188-190.
- Veikkola, Hanna-Kaisa & Keskinen, Soili 1997. Stressinhallinta päiväkotien työyhteisöissä. Teoksessa Soili Keskinen & Nana Virtanen (toim.) Päiväkoti työyhteisönä. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskampus, 32-49.

LIITTEET

Liite 1:

Kyselylomake tiimeille

Hei, olen Johanna Lindell ja opiskelen sosionomiksi, nuorisotyönohjaajaksi ja lastentarhanopettajaksi Järvenpään Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Teen opinnäytetyöni Paavolan päivähoidon ja perheohjaajan yhteistyöstä. Kyselylomakkeen tarkoituksena on selvittää perheohjaajan kanssa tehtävän yhteistyön merkitystä päiväkodin työntekijöille sekä yhteistyön vaikutuksia heidän arkeensa sekä ammatillisuuteensa. Vastauksenne ovat siis tärkeä osa työtäni. Kiitos. ☺

1. Ketä ja kuinka monta henkeä tiimiinne kuuluu? lastentarhanopettaja / sosionomi / lastenhoitaja jne.

2. Missä tiimissä työskentelette, minkä ikäisten lasten kanssa?

3. Oletteko tehneet yhteistyötä perheohjaajan kanssa?

Millaisissa tilanteissa?

4. Miten yhteistyö on vaikuttanut omaan ammatillisuuteen?

5. Onko yhteistyö mielestänne tarpeellista?

Jos on, miksi?

Jos ei, miksei?

6. Millä tavoin haluaisitte kehittää yhteistyötä perheohjaajan kanssa?

7. Oletteko saaneet palautetta muista päiväkodeista tai kasvattajilta joilla ei ole samanlaista yhteistyömahdollisuutta perheohjaajan kanssa? Millaista palaute on ollut?

8. Millaista palautetta olette saaneet perheiltä, jotka ovat olleet mukana yhteistyössä?

Kiitos vastauksistanne.

Liite 2:

Haastattelukysymykset perheohjaajalle

1. Millainen on pohjakoulutuksesi?
2. Mahdolliset lisäkoulutukset jotka olet käynyt?
3. Mitä työnkuvaasi kuuluu? Kuinka kauan olet tehnyt tätä työtä?
4. Mikä on työsi kannalta tärkeää päiväkodin kanssa tehtävässä yhteistyössä?
5. Mitkä ovat suurimmat haasteet ja edut tehtäessä yhteistyötä päiväkodin kanssa?
6. Millaista palautetta olet saanut perheiltä yhteistyöstä?
7. Onko sinulla mielestäsi tarpeeksi aikaa kasvattajille ja päiväkodeille jotka apuasi kaipaavat?
8. Miten perheohjaajan työtä tulisi mielestäsi kehittää?
9. Olisiko mielestäsi tarpeellista, että esimerkiksi Hyvinkäällä olisi jokaiselle asuinalueelle oma perheohjaaja, joka vastaisi myös sen alueen päiväkotien konsultoinnista? Miksi?

Kiitos. 😊

Liite 3:

Haastattelukysymykset päiväkodin johtajalle

Hei, olen Johanna Lindell ja opiskelen sosionomiksi, nuorisotyönohjaajaksi ja lastentarhanopettajaksi Järvenpään Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Teen opinnäytetyöni Paavolan päivähoidon ja perheohjaajan yhteistyöstä. Kyselylomakkeen tarkoituksena on selvittää perheohjaajan kanssa tehtävän yhteistyön merkitystä päiväkodin työntekijöille sekä yhteistyön vaikutuksia heidän arkeensa sekä ammatillisuuteensa. Vastauksenne ovat siis tärkeä osa työtäni. Kiitos. ☺

1. Kuinka kauan yhteistyö perheohjaajan kanssa on jatkunut?
2. Miksi ja miten yhteistyötä on alettu tehdä?
3. Miten yhteistyö vaikuttaa henkilökunnan hyvinvointiin?
4. Vaikuttaako yhteistyö päiväkodin johtajan työhön tai arkeen? Millä tavalla?
5. Millaisia haasteita yhteistyössä on?
6. Onko yksi perheohjaaja riittävä Hyvinkään kaupungin varhaiskasvatuspalveluille? Kaivattaisiinko yhteistyötä useamman perheohjaajan kanssa?
7. Kuinka vanhemmat / perheet ovat suhtautuneet yhteistyöhön perheohjaajan kanssa?
8. Onko palautetta mahdollisesta yhteistyöstä saatu muista päiväkodeista?

Millaista?

9. Miten yhteistyötä tulisi mielestäsi kehittää?

Kiitos vastauksistanne.

Liite 4:

Opinnäytetyön kyselylomake Hyvinkään seurakunnan lapsi- ja perhetyölle

Hei, olen Johanna Lindell ja opiskelen sosionomiksi, nuorisotyönohjaajaksi ja lastentarhanopettajaksi Järvenpään Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Teen opinnäytetyöni Paavolan päivähoidon ja perheohjaajan yhteistyöstä, keskittyen työntekijöiden kokemuksiin yhteistyön merkityksestä. Tarkoituksena on selvittää perheohjaajan työnkuvaa ja yhteistyön merkitystä myös Hyvinkään seurakunnan perhe- ja lapsityölle. Vastauksenne ovat siis tärkeä osa työtäni. Kiitos. ☺

1. Millainen on koulutuksesi ja mikä on työnimikkeesi? Mitä työnkuvaasi kuuluu?
2. Työskenteletkö yksin vai tiimissä? Jos työskentelet tiimissä, montako henkilöä tiimiisi kuuluu ja mitkä ovat heidän koulutuksensa?
3. Oletteko tehneet yhteistyötä kaupungin perheohjaajan, Eva Kiurun kanssa? Millaisissa tilanteissa?
4. Oletteko konsultoineet perheohjaajaa? Millaisissa tilanteissa?
5. Miksi yhteistyötä on alun perin alettu tehdä?
6. Vaikuttaako yhteistyö oman työnne arkeen? Millä tavalla?
7. Kuinka yhteistyö on vaikuttanut ammatillisuuteen?
8. Vaikuttaako yhteistyö työhyvinvointiin? Miten?
9. Miten yhteistyönne kaupungin perheohjaajan kanssa eroaa seurakunnan perhetyön tai perheneuvojan kanssa tehtävästä yhteistyöstä?
10. Onko yhteistyö kaupungin perheohjaajan kanssa tarpeellista?
Jos on, miksi?
Jos ei, miksei?
11. Millä tavoin haluaisitte kehittää yhteistyötä perheohjaajan kanssa?
12. Millä tavalla seurakunnan perhe- ja lapsityö voisi olla tukemassa kaupungin perheohjaajan tekemää työtä?

Kiitos vastauksistanne.